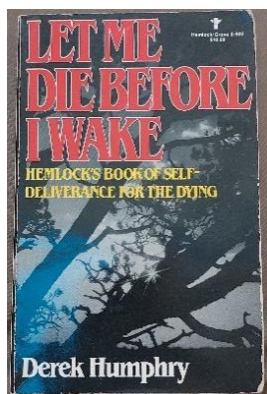

בעיה שאין לה שם אבל יש לה ותק / אלדה

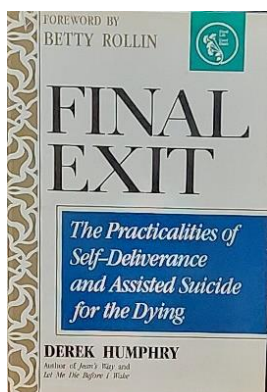
בצד שמאל של העמוד הזה – תמונה של ספר. הוא שפתח את הבעיה. ליתר דיוק – את העניין שלי בבעיה. הספר "בלי מדים" של וילי קורסארי הופיע בשנת 1959. לא האיכות הספרותית האמנותית הרשימה אותי, אלא הנושא. גיבור הספר – רופא, שראה מטופל שלו מתייסר מאוד ללא תקווה זולת המוות, החליט לעזור לחולה למות בלי כאב. החליט וביצע.

התרשמתי. בתחילה התפעלתי מן הרופא הרחום. אבל עד סופו של הסיפור הרגשתי הסתייגות גוברת, ואפילו כעס: מי שמך? איך העזת להחליט בשביל זולתך בלי לשאול אותו?!

הנושא על היבטיו השונים לא הרפה ממני. הוא עדיין מעסיק אותי בשינויים שהגיל גורם; איך אפשר להסתלק מן העולם בלי התערבות של רופא? דמיינתי אפשרויות רבות: כדורי שינה, קפיצה מגבוה, תאונה ברכב, נפילה לנזק של קרחון ומה לא. ככל שזקנתי, היה עלי למחוק אפשרויות. לקפוץ מגג גבוה? גם אם אצליח להגיע לגג די גבוה שיבטיח תוצאה מושלמת, איך אוכל להזהיר את האנשים שלמטה? עם הזמן – הלך רישיון הנהיגה, אין מכונית, אין נשק. אפילו אין לי חשק לטוס למדינה צפונית כדי לחפש בקיעים בקרחונים. האפשרויות הלכו והתמעטו.

הזמנתי וקיבלתי מארה"ב שני ספרים שעסקו בנושא, בתקווה למצוא בהם תשובות. תשובות לא מצאתי, אבל לא התחרטתי על הקריאה. לפחות עצה טובה נתנו לי: לא לסמוך על בליעת חופן כדורי שינה! והנימוק: הסיכוי הוא שתמצא את עצמך עדיין בעולם הזה, כנראה בבית חולים, כשמבצעים בך שטיפת קיבה ...

אין לי סיבה להתאונן על חיי. ההתעניינות שלי בנושא הייתה תיאורטית בעיקרה. אבל ליתר ביטחון החלטתי להצטייד במסמך שיעיד על רצוני, מעין צוואה, למקרה של תאונה או מחלה קשה. ניסחתי את רצוני בכתב. את המסמך נשאתי אתי. (צילום של גירסה שלו בכתב ידי – בעמוד הבא).

כאשר נולדה "לילך" (לחיות ולמות בכבוד), מיהרתי להירשם כחברה.

הגעתי לזקנה. איני צריכה לספר לכם, חברים, שיש מצבים המצדיקים לבקש מוות מהיר ובלי ייסורים. כיום יש גם צוואות מקובלות וחוקיות לשם כך. מילאתי צוואה כזאת. אבל הרגשתי כעס. למה? מפני שהצוואות בחיים מופנות כולן לצוות הרפואי. כלומר – מניחים שרק מחלה מייסרת היא סיבה מספקת לרצון למות בכבוד. הנחה מוטעית, לדעתי. זאת ועוד: שמתני לב, שבצוואות הממשלתיות (שלא כמו הצוואה של 'לילך') יש חזרות על אותו עניין בניסוחים שונים. כאילו הייתי נחקר שרוצים להפיל אותו בפח על ידי שאלות חוזרות בניסוחים שונים. פוי!

אין לי תלונות על חלקי בעולם הזה, ואין לחייב אותי לנמק את רצוני לעזוב אותו. הגיע הזמן שתינתן לנו, שהגענו לגבורות, הזכות להחליט על חיינו ועל סופם, בלי לנסות לשכנע איש ב"צדקתי".

13/11 הימלאי ואלא הנאגע בצער:

4 בארנה אל תעלה/תואב/שיבל שיציר ארבע ואלו אמשי החיה/הנשה -
אני אחיה ארבע ואלו ילד ארבע אמשי הפול אפיקי צמן קצבים
שים אלה ואכסול ואלו בל פסח אחד.

אין יתעצור טעם בויכסלען אויסליי וואס אים באדעם באדעם ,
אזוי אין אצוואה אצוואה ,

לא אהבתי את הצוללת כל ממש. התחמאתי/תקשאת
ואהבתי לי אהבה.

מחמם עקביות מלאות, ואני מצפה שבקצת תבא כחול
היפה ולקצת מומחית בתיה. לא סתם.

- אין מים בולתי רשאי להתלוס בזמן זה בנעל/ב אצמתי :

לפי חז"ל

לא מתקנים

11
11/10/10

ל. רבנים

אברהם אבינו

2. הכתוב אצל נחב בילאגה אמרזאני החסיד. אמן הכי ספק

אני מציעה ואת היצירה גם ככתב 'ד'.

3. בעמ'תה א"ל"ק (ש'חיותו ואלמותו בעב'ר) מוסר מוסר "113" בחי'ת' ל'א'.

- 2/222/1/1111

1875

מלכודת צמח, ח.י. 2-908538

55451 קינח, 55/33 א

054-5910083 ; 03-6354327. /G

מציירת לעצמי את חיי כמו
טיול נחמד ומעניין בנוף הררי
יפה. לטפס, להתבונן,
להתרשם, ללמוד – אשרי
שזכיתי. עד שהגעתי לפסגה.
כאן נחים. מכאן ואילך –
הירידה.

מבט במדרון המצפה לי
משכנע אותי שמוטב להישאר
ולהיפרד כאן, בשלווה.

בעולם שיש בו היגיון וצדק,
היה החוק מתיר לספק לי
אמצעי יעיל (וממקור אמין)
להיפרד מן החיים.

ומי רשאי להתערב ולהפריע?
כפי שכתבתי במסמך ההוא
לפני שנים רבות: לא מחו

שלום לאלדה,

מבקש שתוסיפי משהו מְשָׁלִי אחרי מה שכתבת במגדעלון. הנה זה:-
אני תורם תרומה צנועה לעריכת המגדעלון. אני עושה הגהה ל"טיוטה" לפני שהעריכה מסתיימת.
(לפעמים את מוסיפה או מתקנת בעקבות הערותיי).
זה אומר שאני זוכה לקרוא את המגדעלון לפני שהוא מופץ במייל ויוצא לדפוס. ובכן עכשיו יש לי בקשה.

קראתי את מה שכתבת תחת השם "בעיה שאין לה שם..." ואני מבקש שתוסיפי מייד אחרי הקטע שלך, שאני, עמי עתיר, מזדהה ומסכים עם מה שכתבת, ואני מבקש לקבל בדיוק את אותו יחס. בברכה. עמי עתיר.

יש איזה קסם ביצירות שמתפתחות משעור לשעור ובהתאמת הצבעים. הרקמה מרגיעה אותי ומאפשרת רעיונות ומחשבות יפות תוך כדי עבודה. אם לא רקמתי באותו יום – חסר לי משהו. הכל בעזרת כרמלה.

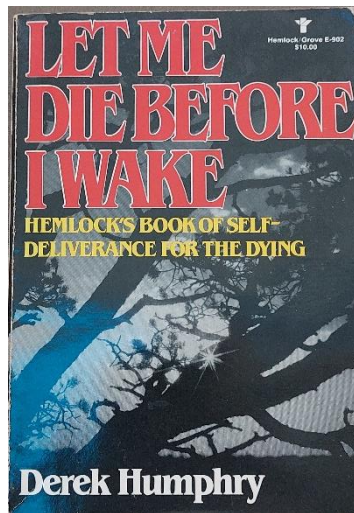
בעיה שאין לה שם, אבל יש לה ותק (חלק ב') / אלדה

במגדעלון הקודם (132, עמ' 14-15) הופיע מאמר בשם זה, עם תגובה של עמי בסופו.

(הצילומים שבצד שמאל נועדו להזכיר לכם במה מדובר).

עיקרו של המאמר: זכותנו, הישישים, להחליט וליישם מתי ואיך נמות. תגובות שקיבלתי מחברינו הדיירים וגם מאחרים הראו לי שאיני הזקנה היחידה שהנושא מעסיק אותה, ושבהחלט רצוי לברר אותו ולנסות להרחיב את מעגל הקוראים והמגיבים. אני מבקשת לקבל מכם תגובות!! (מי שירצה לקבל את "הפרק הראשון" מתוך מגדעלון 132, מוזמן לכתוב לי בדואר חוזר, ואשלח לו, ברצון).

תחילה – עיקר תכנו של המאמר הקודם:

קורה לאנשים בגילים שונים שמסיבות שונות הם מבקשים למות. כאן נעסוק רק בזקנים. מצבנו, הזקנים, הוא מיוחד. בגילנו - "גיל הגבורות" - כאילו יצאנו שנית לגמלאות. הסיבות והתחושות שונות מאלו של הצעירים יותר, וגם המסקנות, והאפשרויות שלנו מיוחדות לגילנו. אין אנו חייבים לאיש (או למדינה) הסבר או נימוק לרצוננו למות. במאמר כתבתי: "הגיע הזמן שתינתן לנו, שהגענו לגבורות, הזכות להחליט על חיינו ועל סופם..." אלה הם חיי, ההחלטה להרפות מהם היא שלי, איני חייבת לשכנע איש. זכותי גם לטעות, ואז לשאת בתוצאות הטעות. "בעולם שיש בו היגיון וצדק היה החוק מתיר לספק לי אמצעי יעיל וממקור אמין להיפרד מן החיים לפי רצוני.

"ומי רשאי להתערב ולהפריע? לא מחוקקים, לא שופטים, לא רבנים, לא רופאים וגם לא אוהבים ואוהבים"

זאת ועוד: ההכרה שהזכות להחליט על חיי ומותי ניטלה ממני יש בה כדי למרר את שארית חיי בעולם הזה. לכן עצם הידיעה שההחלטה היא בידי – די בה כדי להשרות עלי רוגע והשלמה.

ביני לביני הרהרתי אל מי – אדם או תנועה – אפשר וכדאי לפנות ולהסתייע בו.

חשבתי על ליל"ך (לחיות ולמות בכבוד) שבו אני חברה (כלומר, משלמת דמי חבר שנים רבות); הנושא העיקרי שעסק בו – ובהצלחה !!! – הזכות שלא להאריך חיים נגד רצונו של החולה/הפגוע, נמסרה למדינה באמצעות שרותי הבריאות. אבל מדובר בסיבות רפואיות בלבד, ובמעשה או במחדל של נותני הטיפול הרפואי. ומה באשר לסיבות שאינן בתחום הרפואי? יתכן ש"לילך" יורשה לקיים פיקוח על מי שיקבל אישור לייצר אמצעי להפסקת חיים לרוצים בכך, שלא ניפול קרבן לארגוני פשע מפיוצי סמים, למשל.

עלה בדעתי גם לפנות אל נורית וורגפט, עיתונאית בעלת מדור "זקנה במסדרון" בעתון "הארץ".

וכאן – איזה צירוף מקרים מופלא ! –

אתמול, יום שלישי בשבוע, 5/11/24, פתחתי כבכל בוקר את "הארץ", והנה, בעמוד 11, במדור "הזקנה במסדרון" תחת הכותרת "התקווה של הזקנים" – כתבה של נורית וורגפט על בינה דיבון ז"ל, מתנדבת ותיקה מאוד בארגון ליל"ך, שנפטרה לאחרונה, בגיל 94. מי שירצה לקרוא את הטור במלואו יוכל לקבל ממני את הטור כולו, סרוק, בדוא"ל. אבל, "צרוף מקרים" אמרתי? הנה, כאילו קראה את הדברים ממחוי... וכך כתבה עליה נורית וורגפט, בין השאר: "...אני כותבת עליה מפני שחלק גדול מחייה היא נלחמה על האוטונומיה של אדם על גופו עד הסוף, על זכותו להחליט לחדול ואף לקבל סיוע... היא (בינה דיבון) חשבה שהתאבדויות של זקנים ראויות להתייחסות נפרדת, שונה מהיחס הכללי להתאבדויות. אלה לא אנשים מדוכאים... לרוב אלה אנשים שאוהבים לחיות ורוצים לחיות, אבל בתנאים שלהם."

"זה נורא שאדם לא יכול להחליט לפי רצונו, לפי הדברים שהוא מאמין בהם, לפי ערכיו. זה נורא שאי אפשר להגיד, 'חייתי טוב, עשיתי את הדברים שרציתי, יש לי ילדים ונכדים – יותר אני לא רוצה'."